

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11527

DI SOVETISHE YIDISHE
ORTOGRAFYE

Instytut ievreiskoi proletarskoi kultury

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אינסטיטוט פאר יידישער פראָלעטארישער קולטור
בא דער אוקראינישער וויסנשאפטלעכער אקאדעמיע
פֿילאָלאָגישע סעקציע

די סאָוועטישע יידישע אַרטאָגראַפיע

(קלאַײַם פֿונעם נײַעם ייִדישן אויסלײַג)

מעלוכע-פארלאג פאר די נאצי-
אָנאלע מינדערהײַטן פֿונ אױס״ר

קיעוו 1932
Printed in USSR
(Russia)

כאַרקאָוו

די ביליאָגראַטישע מאַרייניקונג
פונעם בוך און די שיטערן מאַר
ביליאָטעק-קאטאלאָג זיינען אַ-
גערוקט אין צייטשריפט פון דרוק
און אינ דעם קארטן-רעפערטואַר
פון דער אוקראינישער ביכער-
פאלאטע

פאראנטוואָרטלעכער רעדאַקטער — מ. לעכט
טעכ. רעדאַקטער — כ. ליומקיס
קאָרעקטער — כ. לייבאַוויטש

אלוקר. פּאָליגראַם. מאַרייניקונג.
אינטערנאַצ. דרוקערײַ, קיעוו,
רויסער פּלאַצ א-2. באשט 823—
טיראזש 3000 11/8 דרוק-בויגן.
הויפטליש (604) 2126

פאָרוואָרט

די סאָוועטישע ייִדישע אַרטאָגראַפיע איז א זירעקטער רעזולטאט פֿונ דער אַקטיאָבער־רעוואָלוציע. אַזעלכע דערגרייכונגען, ווי דאָס פֿאַרײַניגטע דעם אויסלייג פֿונ די העברעישע ווערטער, ווי דאָס באַזײַטיקן די שלאָס־אויסעס, — זײַנען מעגלעך געוואָרן ערשט נאָך דער רעוואָלוציע. אונדזער איצטיקע אַרטאָגראַפיע קען פֿיל בעסער ווי די פֿריערדיקע דינען פֿאַר א מיטל צו דערהייבן די גרויסע מאַסן צו שריפט־קענעוודיקייט און צו באַוווּסטיניקער באַטייליקונג אין דער סאָציאַליסטישער ביונג. אונדזער אַרטאָגראַפיע שײַדט זיך שטאַרק אונטער פֿונ דער אויס־לענדישער. ס'איז קײַן ווונדער ניט: אַרטאָגראַפיע איז דאָך ניט בלויז טעכניק — זי האָט אונטער זיך א געוויסע אידעאָלאָגיע. די ייִדישע קולטור־ביונג גײַט מיט פֿאַרשײדענע וועגן אין סאָוועט־פֿאַרלאַנד און אין אויסלאַנד: דאָ איז זי א סאָציאַליסטישע לײַטן אינהאַלט און א נאַצי־אָנאַלע לײַט דער פֿאַרמע; דאָרטן — א ייִדישיסטיש־קלײַנבירגער־לעכע, וואָס גײַט מיט גיכע טריט צו פֿאַשוּמ. די שריפט דינט — באַ אונדז — פֿאַר די אינטערעסן פֿונעם פֿראַלעטאַריאַט; דאָרטן — פֿאַר דער אונטער־דריקונג פֿונעם פֿראַלעטאַריאַט. איז טאַקע די אָפֿיציעלע שריפט דאָ און דאָרטן פֿאַרשײדן. דאָרטן זײַנען די העברעישע ווערטער הייליק — סײַ זיי אַליין, סײַ זײַער אַלטער אויסלייג, וואָס פֿאַרשוועריקט די שריפט פֿאַר דער ברייטער מאַסע (1), דאָרטן טאָר מען די שלאָס־אויסעס ניט אָנרירן (2), שױן אָפֿגערעדט, וואָס אין אויסלאַנד האַלטן זיך נאָך פֿעסט

(1) אָט וואָס מ. ווינרײַך, די זײַל פֿונ פֿאַשוּרטן ייִדישזום, זאָגט וועגן דעם נאַטור־ראַזיוירטן אויסלייג פֿונ די העברעישע (ד. ה. וועגן אויסלייגן זיי אַלצײַנס ווי ניט־העברעיש־שע ווערטער): „פֿאַר א היפּשן טײל פֿונ דער ייִדישער אינטעליגענצ מײַנט דער נאַטור־ליסטישער אויסלייג, אַז מען גײַט אויסרײַסן די טראַדיציע, אַז מען רײַסט אָפֿ די ייִדישע שפֿראַך פֿונ איר ייִדישן (!) מאַקער. אַזא טענטימענט טאָר קײַן שום אַרטאָגראַפישע רעפֿאָרם ניט אינגאַרײַן.“ (דער אײַנהײַטלעכער ייִדישער אויסלייג, ווילנע 1930).

(2) כּאָטש „לאָזט לאָזט זיך קעגן דעם גאָרניט זאָגן“ (דער זעלביקער ווינרײַך).

גאָר אלטע אָרטאָגראַפֿיעס — פֿון פֿאַר 20 יאָר און פֿרֿיער. אַ שטרעבונג צו באַהעפֿטן זיך צו אונזער אָרטאָגראַפֿיע איז דאָרטן באַ די פֿראַלע-טאַרישע שיכטן פֿאַראַן, אָבער דערווייל קאָענ זיי זי ניט פֿאַרוויקלעכען. אינ גרונט פֿון דער איצטיקער סאָוועטישער ייִדישער אָרטאָגראַפֿיע לייגן די באַשלוסן פֿון דער אָרטאָגראַפֿישער קאָנפֿערענץ באַמ 2טן אַלפֿאַרבאַנדישן ייִדישן קולטור-צוזאַמענפֿאַך (אַפרעל 1928). די קאָנפֿערענץ רענצ האָט באַהאַנדלט די וויכטיקסטע פֿונקטן פֿון דער אָרטאָגראַפֿיע (לויט כּכ' ווענגערס און זאַרעצקיס פֿראַיעקטן) און אָנגענומען אַ צאָל באַשלוסן. וועגן אייניקע פֿונקטן איז די קאָנפֿערענץ צו קיינ איינהיטלעכער מיינונג ניט געקומען. נאָך מער זיינען געווען אַזעלכע זעטאָלן, וואָס די קאָנפֿערענץ האָט קלאַל ניט געקאָנט באַהאַנדלען. צו לייזן אָט זיי אויסגעבליבענע פֿראַגעס האָט די קאָנפֿערענץ באַפֿולמעכטיקט די צענ-טראַלע אָרטאָגראַפֿישע קאָמיסיע.

די צענטראַלע אָרטאָגראַפֿישע קאָמיסיע איז אויסגעטיילט געוואָרן אַפֿן קולטור-צוזאַמענפֿאַך און איז באַשטאַנען פֿון די כּכ' ליטוואַקאָוו (פֿאַרזיצער), ווענגער און פֿאַרבער פֿון ווסדר, לעוויטאַן און שטיפֿ טובֿ אוסדר, וועוויאַרקע און זאַרעצקי פֿון רספֿר. כּ זאַרעצקי איז באַשטימט געוואָרן פֿאַרן סעקרעטאַר.

די קאָמיסיע האָט געאַרבעט שוואַכ. זי האָט ניט באַהאַנדלט אַלע פֿונקטן אינעם פֿראַיעקט, וואָס ס׳האַט אַפֿגעשטעלט איר סעקרעטאַר. דערפֿיער האָט כּ זאַרעצקי איבערגעגעבן צום דרוק אַ בראַשור „ייִדישע אָרטאָגראַפֿיע“¹, וואָס האָט אַנטהאַלטן אינ זיך כּכּ באַשלוסן, סײַ פֿאַרשלאַגן, סײַ פֿראַגעס.

אַפֿ דער ערשטער אַלפֿאַרבאַנדישער שפֿראַכ־קאָנפֿערענץ, צונויפֿגע-רופֿן פֿונעם אינסטיטוט פֿאַר ייִדישער קולטור (קײַעוו, פעווראַל 1931), איז די צ. אָ. ק. ליקווידירט געוואָרן און וועגן דער אָרטאָגראַפֿיע איז אָנגענומען געוואָרן אַ באַשלוס:

די ווייטערדיקע אָרטאָגראַפֿישע אַרבעט איבערגעבן דעם אינסטיטוט. די כּכ' האָלמשטאַק, זאַרעצקי, לעוויטאַן, ספּיוואַק, פֿאַלקאוויטש, קאַמענשטיין און שטיפֿ באַהאַנדלען די סיסטעם ייִדישע אָרטאָגראַפֿיע

(1) ארויס אין מאַסקווע, זומער 1931.

ניט קיינ פראגעס; — דאָ איז דורכױס פעסטע קלאַלימ, אזוי ווי דאָס האָט צולעצט פאַרמולירט די אָרטאָגראַפישע באַראַטונג.

2. די דאָזיקע בראַשור איז אַן אָפיציעלער האַנט בוך װעגן אָרטאָגראַפיע, באַשטימט פאַר די ברייטסטע שיכטן, אָבער זי שטעלט זיך נישט קיינ צוועקן פונ א לערנבוך. דעריבער זינען דאָ אויסגעשלאָסן יענע יעדעס, װאָס זינען נישט נייטיק פאַר דער פראַקטישער פאַרמולירונג און באַנעמונג פונ די קלאַלימ און װאָס װאָלטן נאָר פאַרשוועריקט צו ניצן די בראַשור.

3. איבער דעם זעלביקן מאָטיוו איז דאָ פונ טערמינאָלאָגיע געבראכט נאָר דער מינימום, און יענע טערמינעס, װאָס זינען דאָ דאָך נייטיק, זינען אלע אויסגעטייטשט. ס'איז צוגעגעבן א טערמינאָלאָגישער אָנווייזער אפ צו געפינען װוּ דער אָדער יענער טערמין איז אויסגעטייטשט (דער אויסטייטש איז נישט קיינ פולער; — ער באַצײט זיך נאָר צום באַנוצ פונעם טערמין אין דער דאָזיקער בראַשור).

4. די קאפיטלען זינען דאָ איבערגעשטעלט, ארויסגענידק דער-פון, אז די פראַקטישקייט אין באַנוצ איז בילכער ווי די טעאָרעטישע סיסטעמאטישקייט.

5. די קלאַלימ אַליין זינען פאַרמולירט ווי מעגלעך גרינגער.

6. ס'איז, אשטייגער, אויסגעשלאָסן דער אָנווייז אפ דער העברייִשער אָפּשטאַמונג פונ געוויסע װערטער (װי א קריטערי פאַר זייער אויסלייג); די בראַשור דאַרף דאָך באַדינען מערסטנטייל אזעלכע לייענער, װאָס װײסן נישט פונ װעלכער שפראַך ס'קומט אין ייִדיש דאָס אָדער יענע װאָרט.

דער קימאַט־אקאַדעמישער סטיל פונ דער פריערדיקער בראַשור, װאָס האָט ארויסגערופן אפ דער באַראַטונג גערעכטע טינעס, איז דאָ געענדערט, פאַרינפאַכט.

די איצטיקע בראַשור דאַרף מען באַטראַכטן פאַר א קאַלעקטיִווער ארבעט פונ די כאוויירימ: כ. האַלמ־שטאַק, א. וארעצקי, ע. ספיוואַק, ע. פאלקאוויטש און נ. שטיפ אפן גרונט פונ כ' זאַרעצקי פראַיעקט. כ' א. זאַרעצקי געהער די אלגעמיינע אויספֿורעמונג, — דער פילאָלאָגישער סעקציע באַם אינסטיטוט פאַר ייִדישער פראַלעטאַרישער קולטור — די לעצטע רעדאַקציע.

אייניקע דערקלערונגען

1.

אַרטאָגראַפֿיע איז אַ סיסטעם צייכנס באַם שרײַבן און דרוקן. אין פאַרשיידענע צײַטן האָט די שפּראַך אַ פאַרשיידענע אַרטאָגראַפֿיע. די ייִדישע שריפט האָט אין דער רעוואָליוציע-צײַט דורכגעמאַכט אַ רײ שאַרפע ענדערונגען אַפּ צו פאַריינפאַכן דאָס שרײַבן, דאָס דרוקן. אונדזער אַרטאָגראַפֿיע-רעפּאָרם האָט פאַרגרינגערט דעם אַרבעטער, דעם אַרבעטנדיקן צו ווערן שריפטקענעוודיק, צו קומען צום בוך. אין אויסלאַנד, וווּ דער באַלעבאָס איז נאָך דערווייַל די ייִדישע ברוזשואַזע, דערהאַלט מען אין גרונט די אַלטע שריפט-סיסטעם, קעדיי שווער מאַכן די מאַסן צו ווערן אייווערדיק, צו הייבן זייער קולטור. די העברייִשע ווערטער אין ייִדיש פלעג מען שרײַבן ווי אין אַמאָליקן העברייִש (אַמת—עמעס). פאַקטיש האָט ייִדיש געהאַט צווייערליי שריפט-סיסטעמעס. דאָס איז געווען די גרעסטע שוועריקייט אַפּ אויס-לערנען זיך שרײַבן און לייענען. מיר האָבן דאָ פאַריינהייטלעכט, גענומען שרײַבן העברייִשע ווערטער ווי די ייִדישע ווערטער. דאָס איז געווען דאָס וויכטיקסטע אין אונדזער סאָוועטישער רעפּאָרמע פון דער אַרטאָגראַפֿיע.

מיר האָבן אין אונדזער שריפט געהאַט נאָך אַן אנדער רעשטל פונעם אַמאָליקן העברייִש, — די שלאַס-אויסיעס (ך, ם, ן, ף, ק), וואָס מיר פלעגן זײ שרײַבן אומעטומ אַפּן סאַפּ. אָט די טאַפּעלע ניט-נייטיקע שלאַס-אויסיעס האָבן מיר איצט ארויסגעוואָרפּן.

אין אויסלענדישן ייִדיש בליַבט אין דעם פּראַט אַלץ ווי געווען. מיר האָבן איינגעפירט נאָך אַ צאָל קלאָלימ פון אַרטאָגראַפֿיע. אָט די אַלע קלאָלימ קומען אַרײַן אין דער איצטיקער בראַשור. נאָך מער פאַרשיידענע צו אויסלערנען זיך אינדזער אַרטאָגראַפֿיע וועט דער

אַרטאָגראַפֿישער ווערטערבוך, וואָס דרוקט זיך איצט און וואָס ווײַזט וויאזוי אויסצולייגן א גרויסע צאָל איינצלנע ווערטער.

די נײַסטע סאָוועטישע אַרטאָגראַפֿיע איז שוין איצט איינגעפֿירט אינאָלע אונדזערע נײַע סאָוועטישע אויסגאבעס, אינאָנדזער פרעסע (כּוּצ איינצלנע אויסגאבעס, — איבער טעכנישע סיבעס).

שרײַבן און דרוקן לויט אן איינהײטלעכער אַרטאָגראַפֿיע איז בײַ גאָר א וויכטיקע און נײַטיקע זאַך. אינאָרשײדענע ערטער רעדט מען פֿארשײדן. שרײַבן אָבער דאַרפֿ מען איינהײטלעך, — מוז אינאָרשײפֿט זײַן א געוויסע צונויפֿגערעדקײט. אדאַנק דער איינהײטלעכער אַרטאָגראַפֿיע קענען מיר אלע אינאָרשײדענע ערטער בעסער, ריכ־טיקער פֿארשטיין דאָס געשריבענע, דאָס געדרוקטע. איידער מיר האָבן איינגעפֿירט די נײַסטע אַרטאָגראַפֿיע האָט מען באַ אונדז אינאָרשײפֿט פֿאַלן געשריבן און געדרוקט ווי ווער ס׳האַט געוואָלט. דאָס האָט אָפֿט שווערער געמאַכט צו פֿארשטיין דאָס געשריבענע און געדרוקטע וואָרט, צו פֿארשטיין, הײסט עס, אײנס דאָס אנדערע.

.2

אינאָרטאָגראַפֿיע זײַנען פֿאַראַן אייניקע גרונט־פֿרינציפֿן. מיר וועלן זײ דאָ אינאָרצן פֿאַרמולירן.

דער פֿאַנעטישער פֿרינציפֿ. דער פֿאַנעטישער פֿרינציפֿ שטרעבט נענעטער מאַכן די שרײַפֿט צו רײד. קײן פֿולע געפֿאַסטקײט צווישן שרײַפֿט און רײד איז נײַט מעגלעך. אָבער דערנענטערן די שרײַפֿט צו רײד איז ביקלאַל מעגלעך און נײַטיק. אָט האָט מען פֿרײער געשריבן „עסענ“, „פֿיעל“, „אונז“, „פענסטער“ א. א. ו. ווי אינאָרשײפֿט; מע האָט געשריבן די העברײַשע ווערטער נײַט אזוי ווי מע רעדט זײ ארויס אינאָרשײפֿט, נאָר ווי מע האָט זײ געשריבן אינאָרשײפֿט. האָט מען דאָס באַדאַרפֿט פֿאַנע־טיזירן, דערנענטערן די שרײַפֿט צו רײד. דאָס האָט שטאַרק פֿאַרגרײַכערט אלעמען צו אָנײַגענען די אַרטאָגראַפֿיע, צו ווערן איורעוודיק. אינאָרשײפֿט בורזשואַנע אויסלאַנד האַלט מען נײַט שטאַרק פֿונעם פֿאַנעטישן פֿרינציפֿ. מע האַלט דאָ ביקלאַל פֿונעם אלטער געוויינשאַפֿט און טראַדיציע, פֿונעם פֿאַרבינדונג מיט רעליגיעזער קולטור. די אויסלעג־דישע בורזשואַנע קולטור־טוער דערלעבן בעשומיפֿט נײַט צו ענדערן

די אָרטאָגראַפיע פֿון העברייִשע ווערטער אינ־ײַדיש, ניט געקוקט אפֿן דראַנג פֿון די מאַסן צו „נאַטוראַליזירן“ די העברייִזמען, צו שרײַבן זיי ווי ײַדישע, ס׳הייסט צו פֿאַנעטיזירן זיי (דערנענטערן זיי צו רײד). דאָ שיצט די בורושואַזיע אירע קלאַסנדיקע קולטור-אינטערעסן און קולטור־פֿרײוויגעניעס, — זי פֿאַרצאמט דערמיט פֿאַר די מאַסן דעם וועג צו שריפטקענעוודיקייט, צו קולטור.

אינ־אָרטאָגראַפיע איז פֿאַראַן נאָך דער מאָרפֿאָלאָגישער פֿרינציפֿ. מיר האָבן, אשטייגער, די גרופע ווערטער „לעב“, „לעבנ“, „לעבעדיק“ א.א. לויט דער דאָזיקער גרונט־פֿאַרמע שרײַבט מען אויך אזא וואָרט ווי „לעבט“ (מיט א „ב“), כאָטש מע רעדט עס אויס אנדערש (לעפט). די אלציינע אָנשריפט דערנענטערט דאָ אלע ווערטער פֿון דער גאַנצער גרופע.

פֿאַנעטיזם מאַכט ענלעך שריפט צו רײד ווי דאָס איז נאָר מעגלעך; מאָרפֿאָלאָגזום דערנענטערט די ווערטער מיט איינ־גרונט־באַטייט. די דאָזיקע וויכטיקסטע פֿרינציפֿן שעפֿן ניט אויס די גאַנצע סיסטעם אָרטאָגראַפיע. די פֿראַטימ ברענגען מיר ווייטער אינ־דער איצטיגער קער בראַשור, און דער אויסלייג פֿון אַסאַך איינצלנע פֿאַלן קומט אריין אינעם אָרטאָגראַפישן ווערטערבוך, וואָס דאַרף אינזיכט דער־שיינען.

---

4. אויסער דעם אלפאבעט (אלעפביו) שטייען די באצייכענונגען : דו (דוע), דוש (דושע), ו (או מיט א פינטל), ? (יוד מיט א פינטל).
5. מע דארף שטרענג אונטערשיידן א און אָ, יי און יל, פ און פּ. פארבייטן אָ אפ אָ אָדער פארקערט איז פונקט אזא גרייז ווי אנדערע גרייזן. מע דארף שרייבן מ אָ ל אָט אָו, ניט מ אָ אט אָו אָדער מ אָ ל אָ - ט אָו; פּער עק אָפּ, ניט פּער עק אָפּ.

B. אָנמערקונגען וועגן באַזונדערע אויסעס

6. א באַטיט ביקאַל a; אָבער אַ אינ אָנהייב וואָרט פאר ו, וי, י, יי, יי אונ אויך דער צווייטער אַ אינ ווערטער, וואָס הייבן זיך אָן מיט אַאָר, לייענט זיך גאַרניט, צ. ב. :
- איינער אייניקל און איר אויך, אאודיטאָריע, אאול. דער אַ, וואָס לייענט זיך ניט, הייסט „שטומער א“.
7. אינמיטן וואָרט שרייבט זיך קיינמאָל ניט קיין שטומער אַ, אשטייגער: (1) אומופהערלעך, אלוקראַיניש, אוריניקל, אקערניז, באומרויקן, באַפטראַנג, ביזיצטיק, גראַפניז, ליבביגנטומ. (2) פאָליטופקלער, פאָלקאָמויסערן, פיניגספעקטער. (3) בויונג, ג ייניש, געפער, דערציונג, לעיבער. אָבער אינ ציוניפואצן נאָך א דעפיס (1) שרייבט זיך יאָ א שטומע אַ, אשטייגער :
- (4) באַקאווון, האַלב-אינדזל, ערד-אַינאַרדענונג, ציל-אַינשטעלונג, קלאַסן-אויסגעהאלטענער.
8. ווען ו שטייט פאר ו, פאר י (2), פאר וו אָדער נאָך וו, שטעלט מען באַמ ו א פינטל (ו). ביישפילן :
- (1) טוונג.
(2) בורזשיי.
(3) איווא, א ודע, אווערטיר, אָנצווויזן, צווארטן, רווון, שוואקס.
(4) גוורע, ווו, ווונד, ווינטש, צוואוקס.
- (1) ציוניפואצ הייסט א וואָרט, וואָס איז אפגעשטעלט פון צוויי (אָדער מער) ווערטער. וועגן דעפיס — זע פ. 57.
- (2) אָבער ניט פאר ו, צ. ב. רויק (אָן א פינטל באַמ ו).

אָן דעם פינטל וואָלט מען נישט געקענט אונטערשיידן זי אונג זי
 (ברזשווי וואָלט מען געלייענט буржой. ווו אונג ווו) גוורע — גוורע,
 אוודע — אוודע).

אין אלטאבעט־סיידער פארנעמט זי נישט קיין באזונדער אָרט. ער
 גייט צוזאמען מיט זי.

9. זי (oi), זי (oi), זי (ai) שרייבט זיכ, ווען ביידע קלאנגען (דער
 וואָקאל 1) אונ דער יאָט 2) געהערן צו איינ טראַפּ, צ. ב. בויער (בוי־ער,
 רייע (וייע). ווען אָבער דער וואָקאל געהער צו איינ טראַפּ אונ דער
 יאָט צו א צווייטן, שרייבט מען אזוי:

באָיאַרנ (באָיאַרנ), נישט בויארנ; ראיעל (ראיעל), נישט רייעל.
 דאָס קומט פאָר, ווען נאָכן אָי, עי, אי איז פאראן א וואָקאל, אונ
 דער אקצענט 4) קומט נישט אפן אָי, עי, אי, ביישפילן: באָיאַרנ, דאָט־
 טאָיערוסקי, סאקוואַיאַזש, פראַיעקט, פאָיע, ראַיאַליסט;
 בעיאַד, מעיאַשעוו זיין זיכ, מעיאַכעס;

אדאָיאַמ, מאַיאַווקע, מאַיאַנטעק, מאַיאַיטעט, פאיאַנס, קאָיאַר, רא־
 יאָן 5), ראיעל.

10. מע שרייבט דאיעינו 6), האַיאַר, יעיצערהאָרע, שליאינען זיכ.
 11. אין אנדערע פאלן, ווען נאָך די קלאנגען זי, זי איז נישט קיין
 וואָקאל (כּוּצ 9—10), שרייבט מען נישט אָי, עי, אי, נאָר זי, זי, ביי־

1) די קלאנגען אַי אָי זי ע הייסן וואָקאלן, זי, זי — דיפּטאָנגען, אנדערע
 קלאנגען — קאָנסאָנאנטן.

2) יאָט הייסט דער רוסישער קלאנג а, דיטשישער j, צ. ב. דער ערשטער קלאנג אין
 „יונג“, „יאָר“.

3) באַמ ארויסרעדן באַשטייט א וואָרט פון טראַפּן, צ. ב. קו-מען — צוויי טראַפּן,
 קו-מען-דיק — דריי טראַפּן, קומ — איין טראַפּ.

4) אפ איינעם פון די טראַפּן אינ א וואָרט קומט אן אקצענט, ד. ה. ער ווערט
 ארויסגערעדט שטארקער ווי אנדערע טראַפּן, צ. ב. אין רעוואָלוציע איז דער אקצענט
 אפ זיין, אין רעוואָלוציאָנער — אפ גער.

5) אָבער אין קירצונגען שרייבט מען — ריי (צ. ב. רייקאָמ).

6) דאיעינו באטייט „נענג פון אונדזערס וועגן“ (א העברייש וואָרט).

שפילן: בוי 1), בויקאט, הערוי, טרויקע, קאנווי; טאָלסטוי, לויד-דזשאָרזש, רייד 2); גיל 3).

12. ווען י באטיט i (רוסישער и) אונ שטייט לעבן א וואָקאל

אָדער לעבן א יוד, שטעלט מען אונטערן י א פינטל. ביישפילן:

1) פאר א וואָקאל: אימפעריאליזם, פּיאָנער, דערצינג, געסיע.

2) נאָכ א וואָקאל: כאַימ, מאַיס, מעשוּגאַימ, רוּק, אטעיסט.

3) לעבן א יוד: אנטײַאָנקיפער (קאמפאניע), בלוינקער, טאָלסטויש, זעברייש, פארטייש, פייק, צוויערלייקן, נעווימ.

4) יל אין אנהייב וואָרט: יידיש, ייכעס, יינגל, יישעוו; אָדער אין

א צונויפזאצ מיט אוינע ווערטער: שטאָטיק, פארידישן, לערנינגל.

אָ דעם פינטל וואָלט געקענט זיין א סאָפעק, צי דער יוד באטיט i (רוסישער и) אָדער (רוסישער й) אָדער ווייכקייט פונעם קלאנג זע 13), ז. ב.

געסיע וואָלט מען ניט געווסט: *насые, несие*

אינ אלעפייז פארנעמט י ניט קיין באוונדער אָרט. ער גייט צוואַ-
מען מיט י.

13. ווען א קאָנסאָנאנט ווערט ארויסגערעדט ווייכ 4) אונ נאָכ אימ

שטייט א וואָקאל, שרייבט מען צווישן דעם קאָנסאָנאנט אונ דעם וואָ-

קאל א יוד. ביישפילן: אייִוסטראַציע, אינושעניער, אפעליאציע, טוליען,

ליאדע, ליאמע, ניאניע, סמאליען, עליע, פליאמע, קליאמע, ראַליע,

רעוואַליוציע.

וועגן אוינע ווערטער ווי לעגענדע אא. — זע 40 אונ 76.

14. ווען אָפער נאָכן ווייכן קאָנסאָנאנט איז ניטאָ קיין וואָקאל (ד.ה.)

ווען נאָכ אימ איז א קאָנסאָנאנט אָדער מיט אימ ענדיקט זיך דאָס וואָרט),

שרייבט מען ניט קיין יוד (ד.ה.) אינ אזא פאל שרייבט מען דעם ווייכן

קאָנסאָנאנט גלייך ווי א הארטן); ביישפילן:

אלט (альт), אַלכע, פאלטאָ, קולטור, קעלניע 5), וואנקע, ווילהעלם; אר-

טיל, מאָל (моль), מעדאל, פען (пень); אומאן, קאזאן, קרעמל (кремль).

1) א יינגל (א ענגליש וואָרט).

2) מאַרש.

3) א פאמיליע.

4) א קאָנסאָנאנט קען אמאל ארויסגערעדט ווערן אָדער הארט אָדער ווייכ, ז. ב.

אינ מאַנע איז דער נ הארט (אויך אין מיינע), אינ אינ מאַניע — ווייכ. (אינ רוסיש,

אוקראַיניש, וויטרוטיש זיווען פאראן אסאך ווייכע קאָנסאָנאנטן. אינ יידיש — נאָר 5, 6 אונ אייניקע אנדערע).

5) דאָ איז א ווייכער פּ אונ א ווייכער נ, אָפער נאָכן פּ שטייט ניט קיין יוד.

15. וועג נאָכ ווייכנ קאָנסאָנאנט שטייט א יוד, שרייבט מען ניט קיין באזונדער יוד פאר ווייכקייט, צ. ב. איריטש, איריטשאָווקע, מאָליער (Мольер).

C. וועגן אויסגעשלאָסענע אויסיעס

16. די אויסיעס ב (מיט א פינטל), יי (эй) ווערן ניט באנוצט.
 17. אינעם אלטן אלעפבייז פלעגן סאָפ וואָרט קומען די שלאָס־ אויסיעס (ך, ם, ן, ף, ץ). איצט זיינען זיי שוין פון דער סאָוועטישער גראַפיק אויסגעשלאָסן; איבער טעכנישע סיבעס באנוצט מען זיי נאָכ דערוויל אין אייניקע אויסגאבעס (אין סאָפ וואָרט און פאר א דעפיניס).
 18. די נעמען פון די שלאָס־אויסיעס זיינען געווען: לאנגע כאָפ, שלאָס־מעם, לאנגע נון, לאנגע פיי, לאנגער צאדעק.

II. מאָרפאָלאָגישער אויסלייג

19. אויב א וואָרט באשטייט פון צוויי טיילן⁽¹⁾: פון צוויי וואָרצלעך אָדער פון א וואָרצל מיט א פרעפיקס אָדער סופיקס, און אפן גרענעצ פון די צוויי טיילן טרעפט זיך א שטארקער קאָנסאָנאנט מיט א שוואכנ אָדער א שוואכער מיט א שטארקנ⁽²⁾, שרייבט זיך ביי דע קאָנסאָנאנט, כאָטש אפילע אין רייד ווערט דער שטארקער קאָנסאָנאנט שוואכ אָדער דער שוואכער שטארק.

(1) ?? ווערט באנוצט נאָר אלס צוויי באזונדערע אויסיעס, צ. ב. געוויינט.
 (2) דאָס וואָרט שטאָטראַט באשטייט פון: שטאָט און ראַט, דאָס וואָרט איבערניס פון: איבער און ניס, דאָס וואָרט אָפארבעט פון: אָפ און ארבעט און דאָס וואָרט דערשעקט פון: דערשעק און ט. דאָס וואָרט זעסט פון: זע און סט. דאָס זיינען אלע טיילן פון וואָרט: „שטאָט“, „ראַט“, „ניס“, „ארבעט“, „שעק“, „זע“ — דאָס איז וואָרצלעך; „איבער“ — איז א ווער באַלעו צוגאָב; „דער“ איז א פרעפיקס; „נט“, „סט“ — דאָס איז סופיקס. דער וואָרצל האָט דעם איקער־באטייט פון וואָרט; די איבערזעק טיילן זיינען צוגאָב צום וואָרצל: א פרעפיקס — פארן וואָרצל, א סופיקס — נאָכן וואָרצל (וועגן ווערבאלע צוגאָבן זע 30).

(3) שטארקע קאָנסאָנאנט: פ ט ט ש ט ש ק כ
 שוואכע קאָנסאָנאנט: ב ו ו ד ז זש דו ש ג

בִּישְׁפִילֵן :

(פ) אָפּגִינ (ניט אָבגיינ);

(פ) פּראָפּבאווענונג, ארופגיינ;

(ט) האנטבור, אנטבאלעגופט;

(ס) אויסגיינ;

(ק) אופמערקזאם;

(ב) טרייבקראפט, דו לעבסט, ער לעבט, געלעבט;

(זש) דייזשקע;

(ג) ער זאָגט, געזאָגט, דער קליגסטער.

20. אויב אפּן גרענעצ פּונ צוויי וואָרט־טיילן טרעפּן זיך ס מיט

ש, ט מיט צ, צ מיט ס, ד מיט ט, ט מיט ד, ז מיט ס, ס מיט ז

אדג, ד. ה. צוויי אויסעס, וואָס ווערן צוזאמען ארויסגערעדט ווי איינס,

שרייבן זיך ביידע אויסעס.

בִּישְׁפִילֵן :

(ס מיט ש) עסשיל, אויסשעפּן;

(ש מיט ס) אשם ווערק, דער נארישסטער, א קינד א נארישס;

(ס ט מיט ש ט) פעסטשטעלן;

(ט מיט צ) הויפטצאָרע, פּאַרטציגאר¹, מיטציענ;

(צ מיט ס) דער שטאַלצסטער, א קינד א שטאַלצס, קאצס ברודער;

(ס מיט ז) אויסזאָגן;

(ז מיט ס) דער בייזסטער, א קינד א בייזס, דער מויזס נאָרע,

קרעזס רייכקייט;

(ט מיט ד) אנטדעקן;

(ד מיט ט) שונדטעאטער;

(פ מיט ב) אָפּבעטן;

(ג מיט ק) גרינגקייט.

דעריבער דארפּ מען שרייבן:

דו היצסט זיך, זיצסט, זעצסט, פּלאצסט, קריצסט, שאצסט אאוּ.

דו דרעשסט, וואשסט, לעקסט, נאשסט, פאטשסט, קוועטשסט אאוּ.

ער באָרט, בינדט, ווענדט זיך, זידט, לָאָדט אָן, לינדט, מירט אויס,

פארשווינדט, צינדט, צעשיידט, רעדט אאוּ.

¹ פּונ פּאַרט (אוויי אינ פּאַרטפּעל, פּאַרטמאָנע) אונ ציג א ר.

זיב געווענדט, גערעדט, זיב דערעדט, אָפּגערעדטקייט אאוּ.
21. (1) מע שרײַבט אָבער :

דו בלאָזט, ברויזט, ווייזט, לאָזט, מוזט, שפּייזט אאוּ.
22. אויב אפּן גרענעצ פּונ צוויי וואָרט-טיילן (אָדער פּונ צוויי ווערט-
שער) טרעפּן זיב ט מיט ס, ד מיט ס, ט מיט ז (וואָס ריינדן זיב
געוויינלעך ארויס צוזאמען צ), שרײַבט זיב טס, דס, טז. ביישפּיל:
(ט מיט ס) גרויטסיבע, הויפטסימען, אינהאלטסרייכ², דער עלט-
סטער, דער באַרימטסטער, דער באַוויסטסטער, גוטס, אלטס³, מאַראַטס
לעבן ;

(ד מיט ס) דאָווידס ברודער, א קינד א בלינדס, דער מינדסטער ;
(ט מיט ז) האָט זיב גענומען, שרײַבט זיב.
דערײַבער דארף מען שרײַבן :

דו ארבעטסט, בעטסט, בראַכטסט, גלעטסט, בייטסט, וואַרטסט,
טרעטסט, מיטשעטסט, נייטסט אאוּ. (כּוּצ : דו וואָלסט, דו טראַכטסט) ;
דו באַדסט, בינדסט, ווענדסט זיב, זידסט, ליירסט, פאַרשוויגנדסט,
צינדסט, רעדסט, שינדסט אאוּ.

23. אויב אינ א צונויפּזאצ אָדער אינ אן אברעוויאַציע (4) טרעפּן זיב
אפּן גרענעצ פּונ די צונויפּגעזעצטע טיילן צוויי אלציינע קאָנסאַנאַנטן
שרײַבן זיי זיב ביידע, ביישפּילן :

בירגעררעכט (שרײַבט זיב מיט צוויי ערן, ווייל ס'באשטייט פּונ
„בירגער“ און „רעכט“), גראַזווינג, הויפטטייל, וועלטטייל, יאָררע-
כענונג, יוגנטאָג, לייכטטורעם, נאטורליכקייט, פאַררעוואָלירט, אָנערער,
צווישנאַצלאַדער, קויפּפּייקייט ;
מאָסטאָועט, פּאָליטוער (5).

(1) אן אויסנאַם פּונ קלאַל 20.

(2) דער ס איז דאָ אַ בינדריימען. מע קעג זיב מערסנטייל באַגייב אָן דעם ס ;
אינבאַלדיריכ אאוּ.

(3) קעגנזאצ צו נייט ; אָבער אלצ — פּונ וואָרט אלע.

(4) אברעוויאַציע הייסט אַ וואָרט צונויפּגעזעצט פּונ געקירצטע ווערטער, צ. ב.
פּאָלקאָמוסערן — פּאָלקט-קאָמויסאריאט פאַר אויסערן-אינאַנימ.

(5) פּונ פּאָליט (ווי אינ פּאָליטורפּאָלער אא). און טרער, פּונ מאָס (מאָסקווער)
און פּאָוועט.

מע שרייבט אָבער 1):

אָרעמאנ, פּראָפּאָרטיינ, סאָוירט.

24. אין אנדערע פאלן, כּוּצ אין צונויפּזאצן און אין אברעוויאַציעס, שרייבן זיך ניט קיין צוויי אלציינע קאָנסאָנאנטן נאָכאַנאַנד, אטילע ווען זיי טרעפן זיך אפּן גרענעצ פּונ צוויי וואָרט־טיילן. ביישפּילן:

אָנעמען (כאָטש ס'פּאַשטייט פּונ אָנ- און נעמען), אייניען, אריינארן, דעריידן זיך (דער־ריידן), פּאַרעכענען

רויקייט (רויק־קייט)

סעזאָניק (סעזאָנ־ניק)

דער היסטער (הייס־סטער)

זשאָרעס (זשאָרעס־ט) לעבן, מאַרקס ווערק, דעם פּאַלעפּאָס געשרייען 2). איבערפּן (איבער־רופּן), איבעראַיאָנירונג.

25. מע שרייבט אויך: דו גלוסט, הוסט, מעסט, קאָסט אאוו.

26. א שטאַרקער און א שוואַכער קאָנסאָנאנט (אָדער א שוואַכער און א שטאַרקער) שרייבן זיך ביידיע נאָר אין אועלכע פאלן:

a) ווען זיי געהערן צו פּאַזונדערע טיילן פּונעם וואָרט (זע 19) אָדער ווען זיי נעמען זיך פּונ פּאַרשידענע ווערטער אין אברעוויאַציעס; ביישפּילן:

זאַגס, ווטן 8);

b) ווען אין אַן אנדער פּאַרמע פּונעם זעלבן וואָרט 4) אין צווישן

די צוויי קאָנסאָנאנטן פּאַראַן א וואָקאַל; ביישפּ.

זקיינימ (ניט סקיינימ) — לויט „זאַקן“ (אלטער);

c) אין אייניקע אינטערנאַציאָנאַלע ווערטער:

אַבסאָליוט (ניט אפּסאָליוט), אבסורד, אבסטראַקט;

אוּטאָמאָביל (ניט אפּטאָמאָביל), אוּטער, אוּסטראַליע;

אַבסטרוקציע, אָבסטערוואַטאָריע;

אַנעקדאָט, מאַקדאָנאַלד, קאוּקאַז;

1) אפּס אייטנאַז פּונעם קלאַל 23.

2) דער אפּאָסטראַפּ (מאַרקס', זשאָרעס' אדגל.) אין איצט אָפּגעשאַפט.

3) זאַגס — לויטן רוסישן אוּטעל פּונעם גראַדאַנסקאָס סטאַטוס, Отдел записей актов гражданского состояния, ווטן —

Высшее техническое учебное заведение

4) „אַן אנדער פּאַרמע“ הייסט אַן אנדער וואָרט, וואָס שייַדט זיך ניט אונטער פּונעם

געזעצנעם וואָרט ניט מיטן וואָרצל, ניט מיטן איקער-באַטייט.

d) אין אייניקע אנדערע ווערטער :
 אויבס, בודקע, דכאק, וואָקואל, זכוס, זכיע, האקדאָמע, הארבסט,
 לאָדקע, לעסברייִרע, מאטבייע, מאטביר זיין, מאָרדכע, ניסגאדל ווערן,
 סגולע, סדאָמ, ספראווקע, פאָדקעווע, קאָראָבקי, קלאדקע, — און אין
 די ווערטער מיט אָווקע—עווקע (מאטאָווקע, קאסרילעווקע).
 מע שרײַבט אָבער (מיט צוויי שטארקע אָדער מיט צוויי שוואַכע
 קאָנסאָנאָנטן): אובעסט, באטכני, ביסט, בעזונ, גופקע, דאפקע, דראָשקע,
 האזשגאָכע, האפטאָכע, הויפט, היפש, הענדעש, ווענטקע, יעכעסקל, כעזשונ,
 מאזשיגע, מאטאָכע, סטעזשקע, טכאריע, ענבער, עקרעש, פכאָר, פסורע,
 פריקאטשיק, קאפצני, קאראפקען זיכ.

III. ענדונגען, סופיקסן, פרעפיקסן, ווערבאלע צוגאָבן, אייניקע באזונדערע ווערטער

27. די דאָזיקע ענדונגען 1) און סופיקסן שרײַבן זיכ, ווי דאָ איז אָנגעוויזן:
 "אחור" (אָרגאניזאטער, קאָאָפּעראטער).
 "אטעריש" (אָרגאניזאטעריש); אָדער "אטאָריש" — אויב דער אקצענט
 איז אפן אָ (אָבליגאטאָריש אָדער אָבליגאטעריש).
 "אל אָדער "על" (נאצאָנאל, קולטורעל); אמאָל איז פאראן א
 כילעק צווישן די צוויי סופיקסן (מאטעריאל—מאטעריעל), אמאָל ניט
 (פאָרמאל—פאָרמעל).
 "אנצ, יונצ, יענצ, ניט יאנציע, יונציע, יענציע (אינ—
 סטאנצ, פראָווינצ, קאָנפּערענצ). אָבער :
 סטאנציע, קוויטאנציע.
 "עצ, "עס (גרענעצ, גענעצ, ערגעצ, עפעס, — ניט גרעניצ, עפיס אא.)
 ד י ק (רעגנדיק)
 "ה י י ט (געזונטערהייט)
 "ה י י ט (פרייהייט)

1) ענדונג הייסן די לעצטע קלאנגען אין וואָרט (דאָס קאָן זיין א סופיקס) אָדער ניט
 קיין סופיקס).

דוּנַג (פארזאמלונג, בויונג, פון פארזאמלען, בויען), אָבער: הערינג, וויצלענג, דיבלינג אא.

דוּ אַר ג (אלטווארג)

דוּ ייז (טיילווייז, יינגלווייז, מאכנעסווייז)

דוּ שיק (קליינטשיקער)

דוּ אדע (לעניגאדע)

דוּ ון, נישט ווע (איניציאטיוו, פערספעקטיוו)

דוּ זירן (אָרגאניזירן)

דוּ זמ (קאָמוניזם)

דוּ טשק (יונגיטשקער, פשעניטשקעט)

דוּ סט (קאָמוניסט)

דוּ סטיש (קאָמוניסטיש)

דוּ מ — ווען ס'איז א סופיקס פון מערצאָל (1) — באַלעכאָמ, גאַפאָמ, —

דאָקטוירימ, כאוויירימ; אויך דעמאָלט, ווען קיין איינצאָל איז נישטאָ:

געדערימ, טאכריכימ, יאָדאָמ, מעשוּגאָמ; אויך אינעם נאָמען כאָמ (2).

איז אנדערע פאלן שרייבט זיך די ענדונג עמ (ווארעם, וואָרעם, טור

רעם, פאָנעם, פאָדעם, שטורעם אאו. אויך איז די מערצאָל ווערעם,

פעדעם (3).

דוּ נק (שיינינקער)

דוּ יע, נישט „י“ (סאָניע, פאניע)

דוּ יע, נישט יע (אימפעריע, מאטעריע, פאָעזיע, רעוואָליוציע); אָבער איז

אנדערע פאָרמעס פון די זעלבע ווערטער קאָן קומען י אָנשטאָט י (אימ

פעריאָליזם, מאטעריאָליזם, נאציאָנאַל, רעוואָליוציאָנער).

דוּ יע, נישט יע (דאניע, נאָרוועגיע)

דוּ יק (בארגיק, ליכטיק; דרייטיק, צוואנציק אאו); זונטיק, מאָנטיק

אאו; בויעריק, דאנציק, לייפציק; האָניק, וועדליק, מיטיק, פרישטיק אא.);

איז אנדערע ווערטער שרייבט זיך די ענדונג עק (אייסעק, כיי

לעק אא.).

1) מערצאָל הייסט די פאָרמע פון א וואָרט, וועלכע באַטייט מער ווי איינס, צ. ב.

דאָקטער—איינער, דאָקטוירימ—צוויי, דריי אאו; דאָקטוירימ איז א מערצאָל.

2) און איז די ווערטער ירושאָלאָמ, לעכאָמ, מיצראָמ.

3) דאָ איז עמ נישט קיין ספעציעלער סופיקס פון מערצאָל.

יִקְ, נִיט יִקֵּע (גראמאטיק, פאָליטיק, פיזיק אדגל).
 יִשׁ, ווען ס'איז א סופיקס (טיפיש, יאמיש, סאָוועטיש, שטאַטיש);
 ווען ס'איז נִיט קיין סופיקס שרייבט זיך די ענדונג יִעש (טיפעש, נִיט
 פונ וואָרט טיפ; כוידעש, נִיט פונ כויד) (אידי)
 יִי, נִיט יִיע (אידי)
 יִיִק (פייק, צווייערלייִק, שנייִק)
 יִיִש (איראָפּיִיש, פארטייש, רויטאר־יִיש)
 יִעֵכ (גליקלעך; יִנגלעך; יִנגעדעֵכ)
 יִנ, נִיט יִנ (ארבעטערִנ)
 יִניצע (קאָלוירטניצע)
 יִניק (קאָלוירטניק)
 יִניש (פינצטערניש)
 יִסטו (בא דער צווייטער פּערזאָנ — זעטו, גייסטו, האָסטו)
 יִסטער (צוואנציקסטער, דרייסיקסטער אאוו).
 יִע (מעלכע, אָבער: אינקאָגניטאָ, ברוטאָ, דינאמאָ אא).
 יִעוואטע (טאמעוואטע)
 יִעוודיק (רירעוודיק)
 יִעווע (מאסעווע, קלאסעווע), אָבער יִעווע, ווען דער אקצענט
 איז אפן אָ (וואטאָווע)
 יִעווענ (פא יִעבאטעווענ)
 יִעֵכ (מויעֵכ, פאסעֵכ, קויעֵכ, שיעֵכ אאוו).
 יִעֵכצ (טועכצ, שאַלעכצ)
 יִעֵע (מענטשעלע)
 יִעֵנ (איִנ־דרייעֵנ, פירעֵנ, פינפעֵנ)
 יִעֵניו (מאמעניו)
 יִעֵניש (לויפעניש)
 יִער (טעאטער, מעטער, פילטער, קאדער אאוו; אווטער,
 טראקטער אא. 1)
 יִעֵשי (זיידעשי)
 יִקייט (אלטקייט)

1) איז מערצאָל בלייבט אויך יִער (אווטערס אאוו), ס'רוב דער אקצענט גייט אריבער
 אס דער ענדונג (פראָסעסאָר) אָדער דער יִע פאלט גאָר ארויס (קאדרענ).

ש א פ ט (לערערשאפט)

ש ט ש י ק (באראבאנשטשיק)

28. די דאָזיקע פרעפיקסן און ווערבאלע צוגאַבן שרײַבן זיך, ווי

דאָ איז אָנגעוויזן:

א ד ו ר כ אָ ד ע ר ד ו ר כ (אדורכגיין אָדער דורכגיין)

א ה י נ (אהינקומען)

א ו מ (אומגיין, אומריין)

א ו נ ט ע ר (אונטערגיין)

א ו פ (אופעסן)

א ו ר (אוריניקל)

א ו י ס (אויספילן)

א י י נ (אייןשליסן)

א נ ט (אנטלויפן)

א ר אָ פ (אראָפגיין)

א ר ו מ (ארומינגלען)

א ר ו פ (ארופשלעפן)

א ר י י נ (אריינווארפן)

אָ פ (אָפגעבן)

ב א (באקומען, באטאָג, באצײַטנס)

ג ע (גענומען, געזאנג, גערעכט)

ד ע (דעמאסקירן)

ד ע ז (דעזאָרײַענטירן)

ד ע ר (דערשיינען, ניט ערשיינען)

נ אָ כ (נאָכגיין)

פ א נ א נ ד ע ר (פאנאנדערנעמען)

פ אָ ר (פאָרשטעלן)

פ י ר (פיריהאלטן)

צ ו (זע 30)

צ ו ז א מ ע נ (צוזאמענרופן)

צ ו נ ו י פ (צונויפנעמען)

צ ו ר י ק (צוריקציען)

צ ע (זע 30)

רע (רעאָרגאניזירן)

שעבע (בלאָטע שעבעבלאָטע)

9. די דאָזיקע ווערטער שרייבן זיך, ווי דאָ איז אָנגעוויזן (1):

אונ (איך און דו; אָבער: גיין אין גאס)

אונטער, אונטערן (אונטערן דאך, אָבער הינטער

דער וואנט)

אויב

אויכ

איב, אינעם (גיין אין גאס; אָבער: איך און דו)

אכוצ, אכוצן, אָרער כוצ, כוצן

אנ (אנ עמעס)

אנטקעגן אָרער קעגן

אניט (לערן זיך, אניט וועסטו ניט קענען)

אפילע (ער קען אפילע ניט לייענען; אָבער: אינ שטאָט

ווינען אזולע מענטשן)

ארום

אָבער (דו קענסט, אָבער ער קען ניט; אָבער: זאָל גיין

איינער, דו אָדער ער)

אָדער

בא, באמ (בא מיר, באמ כאווער)

בייס

בלויז

בענעגייע

בעשאס

דאָך

דען

הינטער (הינטער די אויגן)

וואָרעם (טאָטשעט ווי א וואָרעם; אויכ אין באטייט, ווייל: "וואָרעם וואָס זאָל מען טון, אז ס'איז נאָך ניט קלאָר)

ווי (דו ווייסט אזוי גוט, ווי איך)

(1) דאָ זיינען געבראכט אָפטער באנוצטע ווערטער א. ג. הילפווערטער (וואָס דינען

צו אָרגאניזירן די רייד).

(ער פאָרט אהינ, וווּ איך בין נאָך ניט געווען)

וועגן

וועדליק

זיך (וואשט זיך, דוכט זיך)

זינט, צייט (פאטייטן איינס און דאָס זעלבע: זינט, צייט...)

איך לעבן)

זייט אָדער זענט (איר זייט געזונט)

זיינען אָדער זענען

זייענדיק

זשע

כאָטש

לויט

לעבן (ניט נעבן)

מיצאד

מיקויעכ

מע, מען, מ'

נאָר

נישט, נישט

סיי

פלוס

פון

צו (זע 30)

צוליב

צווישן

קיינ (איך פאָר קיינ מאַסקווע; איך האָב ניט קיינ געלט).

30. די הילפּווערטער און וואָרטטיילן צו, צע, צי שייַדט

מען אונטער אזוי:

1) צו — א באזונדער וואָרט, דער קעגנזאצ צו פון; ביישפילן:

איך גיי צו אימ, איך גיי צו מ (צו דעם) כאווער.

2) צו — א באזונדער וואָרט, בא פאנאנדערטיילן;

ביישפילן:

געגעבן יעדערן צו דריי רובל, צו האלבע עפל.

3) צו — א באזונדער וואָרט, בא א אינפֿיניטיוו 1; ביישפּילן:
ער האָט כיישעק צו גיין אהיים.
אמאָל קומט דער זעלבער צו אינמיטן וואָרט; ביישפּיל:
ער האָט כיישעק אוועק צו גיין אהיים.
דאָס קומט פֿאַר, ווען באמ אינפֿיניטיוו איז פֿאַראַן א ווערבאלער
צוגאַב².

4) צו — אלס ווערבאלער צוגאַב (אמאָל אינ אָנהייב וואָרט, אמאָל
א באזונדער וואָרט); ביישפּילן:
ער וויל צוגיין, ער גייט צו, ער גייט אהין צו; מיר געפעלט זיין
צוזאַג;

ער גייט צו צו אימ;
ער האָט כיישעק צו צוגיין אהיים.
5) צע אינ אָנהייב וואָרט — בא ווערבן אָדער בא ווערטער, וואָס
נעמען זיך פֿון ווערבן; ביישפּילן:
מיר צע שטערן די אלטע וועלט, דער קאפיטאליזם ווערט צע-
פּוילט.

צע האָט ניט קיין אקצענט, אָבער דער ווערבאלער צוגאַב צו האָט
שטענדיק אַן אקצענט אפּ זיך.
6) צו אינ אָנהייב וואָרט (אַן אַן אקצענט, אָבער ניט בא קיין
ווערב):

צוביסלעך, צוגלייך, צוזאמען, צולאָכעס, צומאָרגנס, צומבעסטן, צוניס,
צונוצ קומען, צינישט, צוערשט, צופֿוס, צופֿוסנס, צופֿרידן, צוקאָפֿנס,
צוריק, צורעכט, צושטייע.

7) צי — א באזונדער וואָרט, באטייט א פֿראגע; ביישפּיל:
צי ווייסטו, וואָס מיר טוען?

---

1) אינפֿיניטיוו הייסט אזא וואָרט (נאָמען פֿון טוונג) ווי: ארבעטן, קומען, זיצן.
ווערב באטייט עמעצנס א טוונג (גייסט, גייט), ווי אויך דער נאָמען פֿון טוונג; דע
אינפֿיניטיוו (גיין).

2) ווערבאלער צוגאַב הייסט יעדער כּוונ די ווערטער, וואָס קומען צו צו א ווערב:
אומ, אונטער, אופּ, אויס, ארפּ, ארום, אריין, אָפּ, פֿאַנאָדער, צו אא. (אומגיין, איך גיין
אומ אאו).

א ווערבאלער צוגאַב קומט אינ אייניקע פֿאַלן פֿאַרבן ווערב, אינ אנדערע נאָכט ווערב
ער האָט אפּ זיך אלעמאָל אַן אקצענט (אומגיין).

צ'י האָט אויך דעם באַטייט „אַדער“; בײַשפּיל:
קומט היינט צי מאָרגן¹).

IV. פאַרשיידענע קלאָזים

31. פאַר נג, נק שרײַבט זיך א, ע (ניט יי, יי), צ. ב. באַנק,
הענגען (ניט: ביינק, היינגען).
- אַבער ווען דער נ און דער ג אָדער ק געהערן צו פאַרשיידענע
טיילן פונעם וואָרט שרײַבט מען יי, יי, צ. ב. ווינגאַרטן (פון
„ווינג“ און „גאַרטן“), קלינגעלט (פון „קלינג“ און „געלט“), שיינקייט,
פיינקייט.
32. נאָך נג, נק שרײַבט זיך ען, ניט נ, צ. ב. זינגען, געזונגען,
זונגענדיק, טרינקען, געטרונקען (ניט זינגן, טרינקן, געטרונקן).
אַבער אין דער בייגונג² פון אייגנעמען (לענע אא.) און פון
אדיעקטיוון³) שרײַבט זיך נאָך נג, נק — נ, צ. ב.
געלייענט מערינגן, באגענט פּינקן
געזען א יונגן כאווער, א פלינקן ארבעטער
(אזוי שרײַבט זיך אויך: א יונגמאַן)
אַבער: בראווע יונגען.
33. אין דער בייגונג פון אדיעקטיוון, וואָס ענדיקן זיך מיט נ, שרײַבט
מען דעם סופיקס-עם; בײַשפּילן:
דין — א דינעם, שיינ — א שיינעם.
טרוקן — א טרוקענעם, פאַרוואָרפן — א פאַרוואָרפענעם.
34. אין דער בייגונג פון א יעקטיוון, וואָס ענדיקן זיך מיט מ,
שרײַבט מען דעם סופיקס-ען; בײַשפּ:
אַרעם — אָרעמען, געמיינזאַם — געמיינזאַמען.
35. אין דער בייגונג פון אדיעקטיוון, וואָס ענדיקן זיך מיט דיפּטאַנט
ג, ב, יי, יי אא.), שרײַבט מען דעם סופיקס-ען; בײַשפּ.:
1) צ'י האָט נאָך ד.מ. באַטייט „ציען“: צי די שטריק, טו א צי די שטריק.
2) די דערזונג פון א וואָרט לײט די פראַגעס: וועמען, וועמעס, אוועלכען, אוועלכעס
(צ. ב. „מערינגן“ איז א בייגונג פון „מערינג“).
3) אדיעקטיוון — א וואָרט, ווי יונגער (כאווער), גוטער (ארבעטער), זיגריכער (פאַרש),
וועלכער באַטייט א סימען פון א זאך.

- בלוי-בלויען, פריי-א פרייען ;
 אָבער ניי-א נייעם, גענוי-א גענויעם!¹
 36. מע שרייבט: גיי נ, איכ וועל גיי נ, איכ פלעג גיי נ, אָבער מיר
 גיי ען, זיי גיי ען.
 אזוי שיידט מען אונטער אויכ שטיינ (איכ קען שטיינ) -שטייען (מיר
 שטייען), זען (מע דארפ זען)-זעען (זיי זעען) אא.
 37. מע שרייבט געזען (איכ האָב געזען), -געשען (עס וועט געשען
 עס איז געשען), געטאָן אָדער געטונ.
 אָדער: א געזעענער, א געשעענער.
 38. מע דארפ שרייבן בינדן (איכ וועל פינדן, איכ פלעג פינדן)
 -- געפונדן (איכ האָב געפונדן).
 געווינען — געווינען
 געלינגען — געלונגען (עס וועט געלינגן — עס איז געלונגען)
 געפינען — געפונען
 דינגען — געדונגען
 דרינגען — געדרינגען
 ווינטשן — געווינטשן
 זינגען — געזונגען
 זינקען — געזונקען
 טרינקען — געטרונקען
 פארגינגען — פארגונגען
 פארשווינדן — פארשווינדן
 צווינגען — געצווינגען
 צינדן — געצונדן
 קלינגען — געקלונגען
 רינגען — גערונגען
 שווימען — געשווימען
 שינדן — געשונדן
 שלינגען — געשלונגען

(1) איז אנדערע פאלן פון אדיעקטיוון כּוּב די קלאָליט 33, 34, 36 שרייבט מען אין
 דער בייגונג -נ (גוש- א גושן, גיירל-אנ איירעלן).

שפרינגען -- געשפרונגען (1)

39. מע שרייבט :

2) בודזשעט	1) בארביט
בראָשור	ביוסט
זשורי	ביראָ
טורמע	ביראָקראַט
טרויזם	דעבייט
סושעט	וועלטיביול
סורטוק	טיול (Тюль)
סורפריז	נאָקטיוון
קאָמוניקע	ניואנס
רידיקול	סאנקיולאָט
רעזומע	עטיוד
3) בריסעל	פירע
וואָלאַפיק	קאָטטיוז
מאניקיר	קופיר
מינכען	רעאָמיר
ציריכ	

40. אינ אינטערנאציאָנאלע ווערטער שרייבט מען ניט קיין יוד צווישן

ל און ע. ביישפילן :

באלעט, בילעט, דעלעגאט, לעגענדע, לעקסיקאָן, סקעלעט, עלעגאנט, עלעוואטער, עלעמענט, עלעקטער, פראָלעטאריאט, קאוואלעריע, קאָלעקציע. (אָבער: פאָדליעצ, פוליעמיאָט, — ניט קיין אינטערנאציאָנאלע ווערטער); אָבער מע שרייבט א יור, ווען נאָכט ווייכט ל איז א, ו; ביישפילן : איליוויע, איריוסטראציע, אפעליאציע, ווענטיליאטער, יוביליאַר, פאָליוס, קאנצעליאריע, רעוואָליוציע.

41. מע שרייבט :

1) אונדז, אינדזל, בלאַנדזען (אָדער בלאַנדזשען), האַלדז, לינדז, פענידז, פראנדז (אָדער פראַנדז), אָבער : צינז.

(1) אָבער : פילדז — געבילדעט, גרינדז — געגרינדעט, גריגען — געגרינט אאוו. נאָר וויסן — געוויסט).

2) אלץ, וואָנצן, יענצ, מאנצבל, פינאנצג (אַבער : פינאנטירן), פינצ
צטער, פענצטער.

3) אַבער : ערנסט, קלענסטער, שענסטער
בענטשן, ווונטש, ווינטשן, מענטש.

42. מע שרײַבט מיט ןן (ניט מיט ן) : אגעון, בריוו, גאנעו,
יאַנטעו.

43. מע שרײַבט מיט ן (ניט מיט ג) די אינטערנאַציאָנאַלע
ווערטער :

האַליוואַיאַציע, האַנאַראַר, האַריוואַנט, היגיענע, הידראָפּלאַנ, היפּאָ-
דראָמ, היפּאָטעזע, היפּנאָז, היפּערבּל, העגעמאָניע אא.
אויכ די אייגננעמען : האמבורג, האניבאל, (סטענלי) האָל, האָלאַנד,
דזשימי היגינס, הימאַלײַענ, הינריכ היינע, העגעל אא.

די אלע ווערטער שרײַבן זיך מיט h איב יענע שפראכן, וווּ די שריפט איז די לאַ-
טיינישע; איב רוסיש שרײַבן זיי זיך מיט ш.

44. מע שרײַבט מיט ט (ניט מיט ן) די אינטערנאַציאָנאַלע
ווערטער :

אַרטאָגראַפיע, מיטוס, פּאַטאָס, קאַטעדּרע אא.

די אלע ווערטער שרײַבן זיך מיט t איב יענע שפראכן, וווּ די שריפט איז די
לאטיינישע; איב רוסיש שרײַבן זיי זיך מיט т.

אַבער : ארישמעטיק, ארישמאַמעטער, דיפיראַמב, מיפ, מיפיש.

45. די כאדאַשימ-נעמען שרײַבן זיך אזוי :

יאנוואר, פעוואל, מארט, אפרעל, מײ, יונ, יול, אווגוסט, סענטיאַ-
בער, אַקטיאַבער, נאָיאַבער, דעקאַבער.

V. וואָרט-גרענעצ

46. א הילפוואָרט שרײַבט זיך באזונדער פונעם ווינטערדיקן וואָרט,
און א פרעפיקס—צוזאַמען מיטן ווינטערדיקן וואָרט (אונטערשיידן א הילפ-
וואָרט פון א פרעפיקס קען מען געוויינלעך אזוי : אויב מע קען נאָכ-
דעם אריינשטעלן אנדערע ווערטער, איז עס א הילפוואָרט און מע דארפ
עס שרײַבן באזונדער, אויב ניט איז עס א פרעפיקס און מע דארפ אימ
שרײַבן צוזאַמען). בײַשפּילן :

איבער דעם, אינאָנהייב, אינאָ דער פּינצטער, אינאָ ערגעצ, אינאָ קאַפּ, אַלפּי סייכל, אפּ אן עמעס, אפּ דער פּרײַ, אט לאנג, אפּ מאָרגן, אפּ שפּעטער, ביז אהער, מיט בייזן, מיט גוטן, מיט דעם, פאר זיך, פון אויבן, פון אמאָל, פון דער היימ (ניט: פון דערהיימ), פון דער זײַט, פון וואָס, פון לאנג, צוליב וואָס.

50. א פרעפּאָזיציע שרײַבט זיך צוזאמען מיטן ווייטערדיקן טייל, אויב דער טײל קען אָן קײן פרעפּאָזיציע ניט פּאַרקומען; בײַשפּילן: אינדערוואָכן, איניינווענס, אפּדערעמעסן (ניטאָ באזונדער „דער עמעסן“), בײזוואנען (ניטאָ „וואנען“), פּונדערווייטנס, פּונוואנען, צױ פּוסנס, צוקאַפּנס.

51. אינאָ די דאָזיקע ווערטער שרײַבט זיך די פרעפּאָזיציע צוזאמען מיטן ווייטערדיקן טײל (1):

איבעראיאָר, איבעראכטאָג, איבעראניס, איבערגוואלד, אינגאנצן, אינגיכן, אינדרויסן, אינינעם, אינמיטן, אזגיך, מיטאמאָל, נאָכדעם, פּאַרוואָס (2), פּאַרינס, צוגאסט, צומבעסטן, צוערשט, צועכט, אינדערהיימ, צושטייער און אייניקע אנדערע.

52. מע שרײַבט צוזאמען: דערמיט, דערפאר, פּאַררעפּאַר (ד. ה. פאר דעם), דערצו, צודערצו און.

53. באַם צונויפגוס פון א געקירצטן פּראָנאָם (3) מיט א ווערב אָדער פון א פּראָנאָם מיט א געקירצטן ווערב שרײַבט מען אן אפּאָסטראָפּ (4); בײַשפּילן:

כ׳גײ, ס׳איז געווען, ס׳גײען מענטשן, ס׳איז געקומען, מע האָט׳ן געכאַפּט, איכ׳ל גײן, דו׳סט זען, ער׳ט נעמען, וואָס ט׳איר זאָגן (4).

54. אינאָ איינגנעמען פון פרעמדע שפּראַכן, וואָס שרײַבן זיך אינאָ יענע שפּראַכן מיט אן אפּאָסטראָפּ, בלײַבט אינאָ ייִדיש דער אפּאָסטראָפּ; בײַשפּיל:

(1) ס׳איז אן אויסנאָם פונעם קלאַל 49.

(2) צ. ב. פאר וואָס ארבעט ער נישט? אָבער: ער ווייסט ניט פאר וואָס זיך צו נעמען.

(3) פּראָנאָמען זײַנען: איך, דו, ער, זי, עס אא.

(4) אָבער באַם צונויפגוס פון א פרעפּאָזיציע מיטן געקירצטן וואָרט „דעם“ שרײַבט מען ניט קײן אפּאָסטראָפּ: צום כאווער (ד. ה. צו דעם כאווער), אפּן טיש.

ד'אנונציאָ.

55. בא פארפעלטע קלאנגען אינ א וואָרט שרײַבט מען אן אפּאָס־
טראָפּ (1). בײַשפּילן:

נאָקײַטע קעפלעך, נאָקײַטע פּײַט; צו גײַזונט.
56. א צונויפגעזעצט וואָרט (2) שרײַבט זיך ביקלאַל צוזאמען. בײַשפּײַ:

- 1) ערדארבעט, ערדארבעטער, דרעשמאַשײַנ.
- 2) יונגערמאַן (3), יונגעלײַט, גוטעפּרײַנט, גלײַכווערטל.
- 3) צוקערזיס, שפּאַטביליק, אײַזנפעסט, שטאַקפּײַנצטער.
- 4) אויבנופּ, אלעמאַל, אלצײַנס, באַרגאַרפּ, וויאזוי, נאַכאַמאַל,

נאַרוואָס (4).

5) ברייטבײַנערדיק, לאַנגיאָריק.

6) געזערד, דניעפּערבוי, קאַלווירט, קאַמפּאַרטיי.

57. לאַנגע צונויפזאצן שרײַבט מען מיט א דעפּײַס (קעדיי גרינגער אופֿ־
צוכאַפּן מיטן אויג באַמ לײַענען); בײַשפּײַ:

בילדונג־קאַמיסאַריאַט, סאַציאַל־דעמאָקראַטיש, צורעס־מאַטבייע, קינ־
דעריאַנ־זיכרוינעס, רעדאַקטיר־קאַלעגײַע (6).

סײַקענען קומען צוויי דעפּײַסן אינ אײַנ (קאַמפּליצירטן) צונויפזאצן.
בײַשפּײַלן:

ברויט־פאַרגרייט־קאַמפּאַניע (אַדער: ברויטפאַרגרייט־קאַמפּאַניע).

58. נײַע, זעלסטענע, ספּעציאַל געשאפּענע צונויפזאצן שרײַבט מען

מיט א דעפּײַס (קעדיי גרינגער דערקענען); בײַשפּײַ:

- 1) דאָ האַנדלט זיך וועגן פאַרפעלונג, וואָס ווערט ניט רעגלאַמענטירט דורכ קײַנ ספּע־
ציאַלע קלאַסי (אזעלכע פאַרפעלונגען פון קלאַנגען, ווי א ווּט אָ אָנשטאַט אווטאָמאָביל,
פּאַרטיקאַט אָנשטאַט פאַרטייקאַמיטעט, זײַען אַהער ניט שײַעכ).
- 2) א וואָרט, וואָס האָט מער ווי אײַנ וואָרצל; דאָס קען זײַן אַדער א צונויפזאצן
(צ. ב. שטאַטראַט) אַדער א וואָרט מיט מער ווי אײַנ וואָרצל אונ נאָך א סופּיקס (לאַנג־
יאָריק) אא.

3) מע דאַרפּ אונטערשיידן „יונגער מאַן“ (צוויי ווערטער) אָנ „יונגערמאַן“ (אײַנ וואָרט).

4) אָבער: אלץ מער, אָט וואָס, דאָס מאָל, וואָס דען, וואָס מער, ערגעצ ווי, צוויי מאָל
אַרבל. שרײַבן זיך באַזונדער; אויך א זעצ טאָג, אכטונג געבן, צו גרונט גײַן, צונויב קומען
אַרבל. שרײַבן זיך באַזונדער.

5) אָבער: אַנמעסנעפּעש, אַזעספּאַנקע, בעסמערעש, מאַנעמאַסע אאווי. שרײַבן זיך
צוזאַמען—דאָס איז אינ ייִדיש ניט קײַן צונויפזאצן.

איינמאָל-מוישע, סאָסנע-גאַרד.

59. צונויפזאצן, ווו דער ערשטער טייל איז אן אייגנאָמען, שרייבט זיך מיט א דעפיס: לעניג-ווינקל אא.
60. א צונויפזאצ, ווו ס'קומט אריין אָדער ס'וואָלט געקענט זיין „אונ“, נאָר ס'איז פארפעלט „אונ“, שרייבט זיך מיט א דעפיס; ביישפילן:

ארומ-אונ-ארומ, האלדן-אונ-נאקן, טינט-אונ-פען, טאטע-מאמע (ד. ה. דער טאטע און די מאמע), העל-בלוי אא.

61. א צונויפזאצ פון צוויי אלציינע טיילן שרייבט זיך מיט א דעפיס; ביישפ.: אָט-אָט, גאָר-גאָר, ווייט-ווייט, ווער-ווער, קוימ-קוימ (1); אזוי אויך: ווער-ניט-ווער אדג.

62. א צונויפזאצ, ווו ס'טרעפן זיך אפן גרענעצ פון דער צונויפ-זעצונג ז מיט ש, שרייבט זיך מיט א דעפיס (קעדיי ניט לייגענע דעם ז מיט ש צוזאמען ווי זש); ביישפילן: גראָז-שיכט, האלדן-שנור.

63. א צונויפזאצ, ווו דער צווייטער טייל הייבט זיך אָן מיט א שטר-מען אָ און וואָס בא צוזאמענשרייבן וואָלט געווען שווער צו דערקאָנען זיינע טיילן, שרייבט זיך מיט א דעפיס (זע 7); ביישפילן: באק-אויבן, האלב-אינדזל, הינטער-אויגיק, ציל-איינשטעלונג, קלאסן-אינהאלט.

64. אן אברעוואַציע שרייבט זיך צוזאמען, ניט מיט קיין דעפיס; ביישפ.:

מעטאָדארבעט, קולטטוער.

(קולטטוער וואָלט באטייט א טוער באמ קולט).

65. א צאָלנאָמען פון עטלעכע ווערטער און א צונויפגעזעצט וואָרט מיט א צאָלנאָמען שרייבן זיך אזוי:
(1) איין און צוואנציק, צוואנציק איינס, דריי טויזנט צוויי הונדערט סופציק;

(2) איין-און-צוואנציקסטער, צוואנציק-ערשטער, דריי טויזנט-צוויי-הונדערט-סופציקסטער;

(1) אָבער ווען דאָס זיגענע צוויי באזונדערע ווערטער, שרייבן זיי זיך באזונדער, מיט א קאָמע צווישן (ווייט, ווייט, אפ יענער זינט יאמ...).

- (3) איינ-אונ-צוואנציק-יאָריקער, הונדערט-פּופציק-רובל-ויקער.
 66. צווישן א ציפער און אויסעס, ווען זיי בילדן צוזאמען איין וואָרט, שרייבט מען א דעפיס. ביישפ.:
 10-טער, 21-יאָריקער.
 67. אין די דאָזיקע פאלן, וואָס שטייען אפן גרענעץ צווישן באַזונ-
 דערע ווערטער און צוגויפּזאצן, שרייבט מען א דעפיס:
 (1) מענאכע-מענדל, כניע-סאָרע אדג.
 (2) געלט-שמעלט, קרוע-בלוע אדג.
 (3) פארטיי- און ראטנ-אנשטאלט אדג.
 (4) ער וועט ווערן א ווייס-איכוואָס אדג.
 68. מע שרייבט א דעפיס אין אזעלכע פאלן ווי:
 בימ-באָם, כא-כא-כא, ציפ-ציפ, קיס-קיס, קכע-קכע-קכע.

VI. קירצונג און אריבערטראָגונג

69. אָנשטאָט א גאנצן וואָרט קען מען אמאָל שרייבן דאָס ערשטע אָס אָדער די ערשטע אויסעס מיט א פינטל; ביישפ.:
 100 פּראָצ.; אין ה. י. (היינטיקן יאָר).
 70. באַ אייניקע ווערטער באַנוצט מען אַן אנדער אויפן פון קירצונג:
 (1) כ', ככ' (מיט אַן אפּאָסטרָאָפּ) — כאווער, כאוויירימ.
 אזוי קען מען אונטערשיידן: כ' לעווין — כאווער לעווין, כ. לעווין-
 כאימ לעווין.
 (2) כ-טע (מיט א טירע) — כאווערטע אא.
 (3) דר. — דאָקטער, פּרג. — פארגלייכ אא.
 71. אייניקע גרופעס ווערטער ווערן געקירצט צוזאמען; דערפון שטעלט מען א פינטל צום סאָפּ פון דער גאנצער ווערטער-גרופע;
 ביישפילן:
 אדג. (און דאָס גלייכנ), אאו. (און אזוי ווייטער) - אא. (און אנדערע).
 72. נעמען פון מאָסן קירצט מען אזוי: קילאָגראַם — קג, מעטער — מ, קילאָמעטער — קמ (אָן פינטלעך).

73. אפרעוואַזיעס, וואָס באשטייען פון די נעמען פון אויסיעס, שרייבן זיך אזוי:

געפען, צעקא, עס-ער-ער אדג.

אָדער: ג. פ. או. (1) צ. ק. ס. ר. אדג.

אָדער: גפאו, צק, סטרר (2)

אפרעוואַזיעס, וואָס באשטייען ניט פון קיין נעמען פון אויסיעס, שרייבן זיך ווי פאַשעטע ווערטער; ביישפ:

וויו, נעפ, ציק, הא (ד. ה. העקטאר).

74. אריבערטראָגן א וואָרט פון איין שורע אפ דער צווייטער מעג מען פריי, אָבער ניט צערייסן די אויסיעס רי, יי, זש, טש (ס'הייסט ניט אריבערטראָגן אזוי: בלויער, נאָר: בלויער, ניט פישט-שען, נאָר פישט-שען אא).

דערמיט איז אָפגעשאפט די טראדיציאָנעלע באגרענעצונג — או מעג מען אריבערטראָגן נאָר גאנצע טראפן.

75. פאר אריבערטראָגן צייכן דינט א דעפיס (7).

VII. אויסלייג פון אייגנעמען

76. די ווייכקייט פון א קאָנסאָנאנט פאר ע ווערט אין א אייגנאָר מען אָפּטמאָל ניט באצייכנט; ביישפ.:

וואָרָנעזש, סטעפאן, פלעכאנאָוו.

77. אין א אייגנאָמען שרייבט זיך אמאָל א שטארקער קאָנסאָנאנט

לעבן א שוואכן; ביישפ.:

וויטעבסק (ניט: וויטעפסק), דעמיעווקע (ניט: דעמיעפּקע 8).

(1) מיט א שטומען א, ווייל „אופראוועניע“ וואָלט זיך געשריבן מיט א שטומען א, אָבער געפּען (ניט געפּעאר) — לויטן קלאל 7.

(2) זיי לייענען זיך בא אלע דריי שרייב-אויפאנימ אַציינס: געפּען, צעקא, עסעסערער.

(3) די קלאָלימ 76 און 77 זיינען אָפּגלייבן פון די אלגעמיינע קלאָלימ; נאָך אן אָפּ-נויג פון די אלגעמיינע קלאָלימ — שרייבן אין אן אייגנאָמען צוויי אלציינע קאָנסאָנאנטן, — איז איצט אָפּגעשאפט. מע דארף שרייבן: אַנאַ (ניט אַנאַ), גרייט (ניט גרייט), האָל (ניט האָל), לוייר-דוואָרוש (ניט לוייר-דוואָרוש).

78. רוסישע אא. פאמיליעס מיט דער ענדונג „קי“ שרײַבן זיך אפ
יידיש אויך מיט ״קי״; בײַשפ.:

פּאָקראָווסקי (ניט פּאָקראָווסקע), פּאָקראָווסקיס ווערק, פּאָקראָווסקינ.
79. רוסישע פרויענ-פאמיליעס מיט א, יא שרײַבן זיך אפ יידיש אויך
אזוי; בײַשפ.

קרופסקאיא, סייפוליא.

80. פון סרעמדשפראכיקע נעמען, וואָס זײַנען געקומען אין יידיש
דורך רוסיש, שרײַבט מען אייניקע אין דער אָריגינעלער פּאָרמע און
אייניקע אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָרמע: בײַשפ.

היינריכ היינע (ניט גענריכ גיינע), הענעל (ניט געגעל).
אָבער פאריזש.

81. מע מעג שרײַבן אזוינע דובלעטן ווי; איטשע—איציע, באַנטשע—
באַנציע, בלומע—בליומע, ציליע—צילע, ראָזנבערג—ראָזענבערג, דאָבינ—
דאָבינא—דאָבינע, ד. ה. מע מעג שרײַבן אזוי אָדער אנדערש (לויט
דעם ווי עס רופט זיך פאקטיש דער אָדער יענער מענטש).

טערמינאלאגיע

(די ציפערן ווייזן בא וועלכן קלאל איז דער טערמין אויסגעטוישט
 אָדער איליוסטירט מיט ביישפילן)

טראם 9	אברעוויאציע 23
יאָט 9	אדיעקטיוו 32
מערצאָל 27	אייגננאָמען 32
סופיקס 19	אפאָסטרָאָפּ 55
ענדונג 27	אקצענט 9
פראָנאָם 53	פייגונג 32
פרעפאָזיציע 49	דעפיס 57
פרעפיקס 19	הארטער קאָנסאָנאנט 13
צונויפגעזעצט וואָרט 56	הילפוואָרט 30
צונויפזאצ 7	וואָקאל 9
קאָנסאָנאנט 9	וואָרצל 19
שוואכער קאָנסאָנאנט 19	ווייכער קאָנסאָנאנט 13
שטארקער קאָנסאָנאנט 19	ווערב 30
שטומער אַ 6.	ווערבאלער צוגאַב 30